د نو روز تعريف او په اسلام کې د نوروز لمانځلو منع

خپروونکی : د لراوبر اداره

ليک : مولوی عبدالهادي حماد

نېټه : ۲ / ۱ / ۱۳۹۰ ا 22-03-2011

د نوروز لمانځل

د نوروز تعريف :

نوروز فارسي کلمة ده د نوی ورځي په معنی ده د مؤرخينو له آنده نومورې کلمه د نوبهار څخه را اوښتي ده يعني په لومړيو کي نوبهار وو د وخت په تېريدو سره په نوروز سره بدل سو .

Download from:aghalibrary.cm

نوبهار : دغه لفظ په لومړيو کي د هغه آتشکدې نوم وو چي د زردشت او ذوالقرنين تر مړينی وروسته (۵۸۳) کاله ترميلاد وړاندي په بلخ کي جوړه سوه او په نوبهار باندي ونومول سوه بيا د مجوسيانو لخوا د هغه ورځي لپار نوم کښيښودل سو چي دوی به د دغه آتشکدې د پيل د ورځي د درنښت په موخه لمانځل ، داور عبادت به يې پکښې کاوه اواختر به يې ورته وايه ياپه بل عبارت دوی و دغه ورځي ته پدې موخه ارزښت ورکاوه اولمانځل يې چي د اور د عبادت لومړی ورځ وه ، د دوی دغه لمانځني او خوشالۍ به نهه ورځي وې او دوی به په دغه ورځو ټول هغه حرام شيان ځان ته حلال بلل چي د زردشت او ذوالقرنين په دين کي پردوی باندي حرام سوي وو .

د نوروز تاریخ :

د نوروز د تاریخ په اړه اسلامي مؤرخین وایي : چي نوروز د اور عبادت کونکو او مجوسیانو (۴۸۳) کاله ترمیلاد وړاندي پیل کړی چي هرکال به په آذربایجان ، ایران او بلخ کي داور د عبادت کونکو لخوا لمانځل کیدی .

یادونه : داور دعبادت لومړی بنسټ ایښودونکي سیسان نومیدۍ چي په ایران کي د نیشاپور د حواق دسیمی وو . البته مؤرخین پدې خبره کي سره په یوه خوله نه دي چي اور پرستانو به دغه ورځ له څه وجي لمانځل. ځیني پدې آند دي چي اور پرستو دغه کار پدې موخه کاوه چي دغه ورځ د زردشت د زیږدو ورځ ده او دوی به هم د ده د زیږدو ورځ لمانځله لکه نصرانیان چي هرکال دعیسی (ع) دزیږد ورځ د ډسمبر د میاشتی پر پنځویشتمه نېټه د کرسمس په نامه لمانځي . ځیني بیا پدې آند دي چي د اورعبادت کونکو په دغه ورځ د اور عبادت پیل کړی دی په دې موخه دوی دغه ورځ لمانځي . ځیني بیا پدې آند دي چي پدغه ورځ داور عبادت کونکو د لومړی ځل لپاره د نوبهار په آتشکده کي اور بل کړی اوسجدې کول یې ورته پیل کړه نو داچي د دوی د لویي آتشکدې د عبادت د پیل ورځ ده نو ځکه دوی په دغه اختر جوړول پیل کړ .

لنډه دا چي د نوروز ورځ زیات تاریخي قدامت لري ځکه نوبهار د (۴۸۳) قبل المسیح څخه تر (۲۶۰) قبل المسیح پوري د مجوسیانو عبادت ځای وو. خو د وخت په تېرېدو سره) ۲۶۰ (کاله تر میلاد وړاندي د هندوستان یو بودایي پاچا امپراتور اشوک پرافغانستان باندي یرغل وکړ اوترخپل ګورت لاندي یې راوستی د نوبهار آتشکده یې بنده کړه اومتولیان یې ووژل . بیا نومړی پاچا په لسګونو

لوی او کوچنی بتان په دغه آتشکده کي ودرول چي تر (۶۵۲ ـ م) پوري چي د (۳۲ه)سره سمون لری، همداسي د بودایانو عبادت ځای وو .

که څه هم اشوك پاچا دغه آتشکده په بت خانه بدله کړه خو بیا هم مجوسیانو د پاچا په پټه دغه ورځ په خپلو کوچنیو اوپټو آتشکدو کي لمانځله او د اختر خوشالي به یې کوله .

کله چي په (۳۲ هـ) کال کي په بلخ کي د اسلام سپېڅلی دین وځلیدئ یعنی د حضرت عثمان (رض) په خلافت کي داحنف بن قیس تمیمی (رض) په لاس باندي بلخ فتحه سو او د اسلام پیاوړی مرکز یې ترې جوړ کړ، نوموړې بت خانه یې خپله په هغه مسلمان سوو بودایانو ماته کړه چي نوي د اسلام د مبین دین په خوند پوه سوی وو د اسلام په دغه ځلا سره په حق پوه سوې افغاني ملت وټولو دینونو ته په ریښتیاني ډول شا وګرځول او د اسلام سره یې خپله مینه ښکاره کړه د نوروز ټولی لمانځنی یې ترشاکړې بلکی کومي ورځي چي اسلام سپېڅلی ورته ښودلي وي هماغه یې لمانځلې آن تردې چي د (۳۲ هـ) څخه تر (۴۴۷ هـ) پوري په ټول افغانستان کي د نوروز ورځ نه چاپیژندل او نه یې لمانځل .

کله چي په (۴۴۷ هـ) کي د اهل تشیعو نوموتی متعصب معزالدولة دیلمي واك ته ورسیدی یو خو یې د حسن حسین د میاشتی لسمه یعنی د حسنینو د شهادت په ورځ د تورو کالو اغوستل ، د بازار بندیدل او د مارش په ډول دغه ورځ په توره ورځ لمانځل دود کړل . تاریخ الخلفآء په (۲۷۴) صفحه کي لیکی چي دیلمی وخطیبانو ته امر وکړی چي پر معاویة) رض) ، ابوبکر (رض)، عمر (رض) اوعثمان (رض) باندي په خطبة کي لعنت ووایي) العیاذبالله) اوبل یې دا کار وکړ چي یوه ودانۍ یې دعراق په نجف ښار کي د حضرت علي) رض) د مزار په نامه او

یوه ودانۍ یې هم په بلخ کي د ده مبارك زيارت په نامه جوړه کړه او د نوبهاروړځ یې په نوروز بدله کړه او د دغه ورځي لمانځل یې بیا راژوندي کړل ، په زيارت کي یې دجنډۍ پورته کیدل دود کړل او داخبره یې مشهوره کړه چي کوم ړوند سړی په دغه مراسمو کي ګډون وکړي بېنا به سي. بالاخره دغه ورځ لمانځل عامه سوه په ټولو حکومتونو کي پرخپل ځای پاته سوه آن تردې چي د افغانستان د ملی ورځو څخه وګرځول سوه .

په اسلام کي د نوروز منعه :

د کال لومړۍ ورځ چي په معاصر وخت کښي په میلو او جشنونو لمانځل کیږي دا په حقیقت کښي لکه چي ومو ویل ذردشتیانو او مجوسیانو د اسلام د سپینو پلوشو د ځلیدوڅخه وړاندي راپیل کړي ده کوم وخت چي د اسلام سپېڅلی دین وځلیدئ نورسول الله (ص) داسي دوې ورځي ولیدی چي یوه د نوروز په نامه وه اوبله د مهرنجان په نامه. نو رسول الله (ص) د دغه ورځو د لمانځلو څخه خلګ منعه کړل او دوی ته یې وفرمایل چي الله (ج) د دغه ورځو په بدل کي تر دغه غوره ورځي درکړي چي یوه د لوی اختر ورځ ده او بله د کوچني اختر ورځ ده ځکه په یوه حدیث کي راځي :

عن انس (رض) قال : قدم رسول الله (ص) المدينة ولهم يومان يلعبون فيهما فقال : ماهذان اليومان قالوا كنا نلعب فيهما في الجاهلية فقال رسول الله (ص) قد ابدلكم الله بهما خيرا منهما يوم الاضحى و يوم الفطر .

ژباړه : انس (رض) فرمايي : رسول الله (ص) چي مدينې ته تشريف راوړی د مدينې

خلګو په دوو ورځو کي خوشالۍ کولی رسول الله (ص) ورته وفرمایل : دا کومي ورځي دي ؟ دوی ورته وویل : موږ د جاهلیه (کفر) په وخت کي په دغه ورځو کي خوشالۍ کولې. رسول الله) ص) ورته وفرمایل : الله (ج) دغه ورځي په دوو داسي ورځو سره در بدلي کړي چي تر دغه ورځو غوره دي یوه د لوی اختر ورځ ده او بله د کوچني اختر ورځ ده .

د پورتنی حدیث په تشریح کي اشعة اللمعات لیکي چي دغه ورځي چي د مدینې خلګو لمانځلې یوه د نوروز ورځ وه او بله د مهرجان ورځ وه.

همدا ډول ملا علي قاري (رحمة الله علیه) د دغه دوو ورځو په تعین کي فرمایي :

وهما یوم النیروز والمهرجان .

ژباړه : هغه دوې ورځي (چي رسول الله ص منعه کړي دي) یوه د نوروز ورځ ده او بله د مهرجان ورځ ده .

رسول الله (ص) فرمایلي دي چي په دغه ورځو کي یعني دوو اخترو کي الله (ج) خلګو ته مغفرت کوي . رسول الله (ص) د داسي کارو څخه خپل امت منعه کړی دی چي د کفارو سره ورته والی پکښي وي لکه نوروز لمانځل ځکه رسول الله (ص) فرمایي :

من تشبه بقوم فهومنهم .

ژباړه: څوك چي د نامسلمانوخلګو سره مشابهت کوي هغه د هغي ډلي څخه دی .

نوروز لمانځل نه یوازي دا چي په ښکاره احادیثو سره یې منعه ثابته ده بلکي د

ټولو علماؤ پرې اتفاق دی چې دغه ورځ لمانځل د کفارو دود وو او د کفارو دود راژوندی کول جائز نه دی ځکه فقهآء لیکي :

من خرج الي السدة اي مجتمع اهل الکفرفي يوم النيروزکفرلان فيه اعلان الکفرکانهم اعانهم عليهم .

ژباړه . که څوك د نوروز په ورځ د کافرانو ټولۍ ته ووتی کافردی ځکه دا اعلان د کفر دی ګویا دی د دوي سره پر نوروز باندي کومك کوي .

د کفرد حکم څخه موخه ډیرټینګار دی په دې باندي چې مسلمانان باید د کفري کارو څخه لیري پاته سي . که څوك د دوی دغه رواجونه په خپله ټولنه کښي دود کړي او دا کفري رواج ځانته رواج کړي دا به ترهغه ډیره بده وي ځکه چې محضي ورتلګ يې دومره سخت منعه دی نو د دوی تقلید به څومره منعه وي او که څوك د دغي ورځي دود ته په ښه دود ووايي د کفر ویره ده ځکه علي قاري (رحمة الله عليه) فرمايي :

اذا اجتمع المجوس يوم النيروزفقال مسلم سيرة حسنة وضعوها کفر .

ژباړه : کوم وخت چې مجوسیان راجمع سي د نوروز په ورځ او یو مسلمان ووايي چې ښه خوی يې وضع کړی دی کافردی .

په بل ځای کي راځي :

والاعطآء يوم النيروز والمهرجان لايجوز اي الهدايا باسم هذين اليومين حرام وان قصد تعظيمه کما يعظمه المشرکون يکفر قال ابوالحفص الکبير لو ان رجلا عبد

الله خمسين سنة ثم اهدی لمشرک یوم النیروز بیضة یرید تعظیم یومه فقد کفر وحبط عمله .

ژباړه : د نوروز او مهرجان په ورځو کي ورکړه جائز نه ده یعني په دغه دوو ورځو کي ورکړه حرامه ده او که د چا موخه د دغه ورځو درنښت وو لکه مجوسیان چي يې کوي کفردی . ابوحفص کبیر فرمایي : که چا پدغه ورځ کي د دې ورځي د درنښت په موخه یوه کافر ته یوه هګۍ ورکړه که څه هم پنځوس کاله يې د الله (ج) عبادت کړی وي هغه عبادت يې له منځه ځي او کافر کیږي .

چي د نوروز په نیت يې نه لمانځي :

الحمدلله افغان ولس مسلمان ملت دی د تاریخ په اوږدو کي يې د اسلام لپاره ویني توی کړی دي په هغه څه عمل کوي چي خپل سپېڅلی دین ورته لارښوونه کوي. پورتنیو لارښوونو ته که ځیر سو یو داسي حقیقت راته ښیي چي د نوروز د روا والي لپاره هیڅ لاره نه پکښي پیدا کیږي. حاصل دا چي په دغه ورځ کي د دې ورځي په نیت هیڅ عمل نه دی روا . که څوک دا وایي چي موږ په دغه ورځ میلې کوو پدې نیت يې نه کوو چي نوروز دی ، عمومي د خوشالۍ څرګندتیا کوو ، نو د داسي چا په اړه باید وویل سي چي لومړی خو رسول الله (ص) عمومي منعه کړې ده په نیت پوري يې نه ده تړلې او زموږ د مذهب مخورو علماؤ هم مطلق د منعي پریکړه کړیده دهیڅ نیت لاره يې نه ده پکښي پري ایښي. نو موږ که په نیت ځان خلاصوو دا به یوازي ځان ته حیله جوړول وي او په حیله جوړولو سره سړی د ګناه څخه نه خلاصیږي . دوهمه خبره دا ده چي که فرضاً منعه رانسي او خلګ دغه ورځ لمانځي نو په څه شي يې لمانځي؟ عبادت کوي ؟ او که عبث کارونه کوي ؟ که

عبادت کوي نو ولي يې په داسي ورځ نه کوي چي الله (ج) په هغه ورځ څو چنده ثواب ورکړی لکه دعرفات ورځ ، د عاشورآء ورځ او داسي نوري ورځي.

او که عبث کارونه کوي لکه سروزونه (موسیقی) اوريدل ، ورقي کول او داسي نور. د داسي چا لپاره بيا د جواز پيدا کولو اړتيا نسته ځکه دغه په خپل ځان کي حرام دي .

اللهم اعصمنا من جميع المعصيات

پاملرنه ! :بله خبره دا ده چي دا يو ښکاره حقيقت دی چي نصارا تر دوه سوه کلنی جګړې وروسته پدې پوه سول چي مسلمانانو ته په نظامي جګړه سره ماته ورکول شونې نه ده موږ ته پکاره ده چي يوه بله جګړه په کار واچو او د هغه جګړې په پايله کي دوی ته ماته ورکړو. بالاخره دوی د ډيرو څيړنو وروسته فکرې جګړه تثبيت کړه او وې پتيل چي د همدې جګړې له لاري به مسلمانانو ته ماته ورکوی او دوی له دې لاري تر ډيره بريده برياليي هم سول . دوی په دغه جګړه کي د سلاح څخه کار نه اخلي بلکي د شيطانت ، خپل منځني اختلاف اچولو او د مسلمانانو د خطاايستلو څخه کار اخلي. دوی په پيل کي په خپل شيطانت سره د مسلمانانو خلافت لمنځه يو وړ وړېسي .... لنډه دا چي يو کار يې دا دی چي دوی په مسلمانانو کي داشی عام کړی دی چي تاسو به خپل دودونه را ژوندي کوئ ځکه دا ستاسو تاريخ دی ، دا ستاسو کلچر دی او دا ستاسو ادب دی. داخو ښه خبره ده چي موږ خپل ادب ژوندی وساتو خو پوښتنه دا ده چي کوم ادب وساتو ؟ اسلامي ادب وساتو ؟ که تر اسلام وړاندی ادب وساتو ؟ اوکه د دواړو حالاتو ادب وساتو ؟ که اسلامي ادب هدف وي نو نوروز لمانځل خو اسلامي ادب نه دی بلکي د اسلام په راتلو سره منعه سو لکه په تاريخ کي چي مو وښودل. که تر اسلام

وړاندي ادب هدف وي نو تراسلام وړاندي خو موږ بتانو ته سجدې کولی باید اوس يې هم وکړو ، تراسلام وړاندي خو موږ د اسلام دين نه مانه بايد اوس يې هم نه ومنو او تراسلام وړاندي خو موږ د مسلمانانو سره جنګيدو بايد اوس هم ورسره وجنګيږو .

که د دواړو حالاتو ادب هدف وي نو موږ ولی د کفري حالت ادب ژوندي کولو ته دومره ليواله يو او د اسلامي ادب پر ژوندي کولو باندي ټوله بنده خوله پاته يو؟ د بيلګي په ډول زموږ مشرانو لکه ميرويس خان نيکه او احمد شاه ابدالي لنګوټې تړلي او ږيري يې لرلی، ولي داسی څوك نه سو پيدا چي داخبره وکړی چي لنګوټه او ږيره زموږ عنعنه اوکلچر دی بايد عملي يې کړو اووې لمانځو؟ پرته لدې چي اسلامي ارزښت يې په نظر کي ونيسو؟ ځکه دا خو زموږ کلچر هم دی . نومعلومه سوه چي دا کفري فکري جګړه ده ، غواړي چي لدې لاري يې د اسلام څخه ليري کړي او بيرته يې هغه کفري حالت ته ورټيل وهي او بيا يې ترخپل ګورت لاندي راولي .

په فکري جګړې باندي د پوره پوهاي لپاره د مؤلف د فکري جګړي په نامه باندي و پښتو ته ژباړل سوی کتاب مطالعه کړی .

والله اعلم بالصواب.

This document was created with Win2PDF available at http://www.daneprairie.com.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.